

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

The Evaluation of Master of Education Program in Curriculum and Supervision

Faculty of Education Silpakorn University

มาเรียม นิลพันธุ์*

Maream Nillapun

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อประเมินบริบทของหลักสูตรในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชา 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตรในด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สภาพห้องเรียน จำนวนอาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 3) เพื่อประเมินกระบวนการของหลักสูตรในด้านการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการ การบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ 4) เพื่อประเมินผลผลิตของหลักสูตรในด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการสอน และการนิเทศ ความสามารถในการวิจัย และการมีคุณธรรม และ 5) เพื่อประเมินผลกระทบของหลักสูตรในด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิบัติงาน การพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้นำ สมรรถนะในด้านหลักสูตรการสอน และการนิเทศ โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Danial L. Stufflebeam กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในรายวิชา จำนวน 15 คน นักศึกษาปัจจุบัน จำนวน 110 คน มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จำนวน 95 คน และผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทหลักสูตร พบว่ารายวิชาต่างๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเห็นว่าควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือก รายวิชาที่มีความเหมาะสมมาก คือ รายวิชาระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเห็นว่ารายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการพัฒนาและการวิจัยทางหลักสูตรและการนิเทศ มีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง มีพัฒนาทางเชาว์อารมณ์ (EQ) ทำให้ผู้เรียนตระหนักในความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้งระดับท้องถิ่นและระดับสากล ควรเพิ่มเวลาเรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ เทคนิคและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี นวัตกรรมการเรียนการสอน และการพัฒนา

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หลักสูตร และเปิดวิชาเลือกเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน หรือการนิเทศที่ระบุเฉพาะเรื่องหรือระดับชั้นเรียน การจัดโครงสร้างของหลักสูตร และโครงสร้างรายวิชามีความเหมาะสมและสอดคล้องกัน ควรมีการปรับปรุงให้เน้นการฝึกปฏิบัติ และให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรได้

2. ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก มีทรัพยากรการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีความสะดวกในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน สภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบุคลากรภายนอก (วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาร่วมในการพัฒนาความรู้และกระบวนการคิด และมีหน่วยงานองค์กรจากภายนอกให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้

3. ด้านกระบวนการ พบว่า การจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากอาจารย์ สาขาวิชามีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการจัดการเรียนรู้ที่ดีเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญ ทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล ได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ในชั้นเรียน อาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์ มีการปฏิบัติกรวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศที่เน้นการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการประเมินกระบวนการเรียนรู้มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนในการประเมิน และมีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ

4. ด้านผลผลิตโดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด คือมีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนมีคุณธรรมในวิชาชีพ มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาหลักสูตรและการนิเทศ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาหลักสูตรประเภทต่างๆ ทั้งหลักสูตรฝึกอบรม หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรระดับท้องถิ่น และสามารถนำเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและร่วมมือกันเรียนรู้มีคุณธรรมในวิชาชีพ

5. ด้านผลกระทบ พบว่าโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำวิทยานิพนธ์ช่วยพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน และวิชาชีพของตนเอง การนำความรู้ที่ได้ในระหว่างเรียนไปปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนาผู้เรียน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่ม สามารถในการวางแผนและการจัดการ มีภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ มีการพัฒนาทักษะการสื่อสาร และเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่วนความคิดเห็นอื่นๆ พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากและเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา มีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร / ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

Abstract

The curriculum evaluation on Master of Education Programme in Curriculum and Supervision, Faculty of Education Silpakorn University aimed to ; 1) evaluate the contexts of curriculum in terms of purposes, structure of curriculum and course description ; 2) evaluate the input factors of curriculum in terms of materials used for learning managements, class contexts, number of teachers and other facilities ; 3) evaluate the processes of curriculum in terms of learning management, measurement and evaluation of learning management, practicum curriculum management and thesis processes ; 4) evaluate the products of curriculum in terms of knowledge and understanding the learning ability, the ability of curriculum development, the ability of instructional design and supervision, the ability of conducting research and having moral and 5) evaluate the impact of curriculum in terms of the ability of work adjustment, professional development, academic leadership, the efficiency in curriculum, instruction and supervision. The curriculum evaluation on Master of Education Programme in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Silpakorn University by using the Danial L.Stufflebeam evaluation method and the CIPP₁ Model. There sample of this research were 15 instructors, 110 students, 95 graduates and 15 graduates' employers.

The results of the study were as follows:

1. The context of curriculum showed that courses were appropriate in high level and there should be improved the foundation, course required courses and selective courses, The appropriate course was the time of courses that developed the students' ability and research on curriculum and supervision promoted critical thinking processes, developed emotional quotient mode the students realize the importance of local and universal cultures should be extend. Moreover, the time should be extended for the subject involving the thesis conduction. There should be more selective courses involving with the curriculum on specific subjects or class levels.

2. The input factors showed that the overall and each item were at a high level. There were resources of knowledge serving the students' needs and accessibility to innovation and technology for classroom learning materials and equipments facilitating learning management, having speakers and experts take part in knowledge and thinking process development, having other organizations supports in learning management.

3. The process of curriculum for knowledge management in overall and each item were at a high level. Some opinions showed that the students were encouraged to participate and discuss in class. They got advise and help from hoctureis. There was cooperative learning atmosphere in the classroom and good learning management helping the strdents learn atmosphere of participation, would learning management and letting the students learned the important issues both in groups and individual. The students were encouraged to ask questions in order to improve their knowledge in class and the students had interaction with the students. There were research conductions on curriculum and supervision focusing on local resources used for developing the curriculum. The effects of assessment and evaluation showed that overall and each item were at a high level. The opinion about learning assessment showed that there were clear indicators and there were assessments of progress and development.

4. The product in overall and each item was appropriate at a high level. There were graduates that had knurled understanding and expertise in curriculum and supervision. They could work as a supervisor, a curriculum developer, an academic officer, a teacher, a researcher in the area of curriculum and supervision. The graduates had moral in the profession and the ability to search for research on curriculum and supervision and they could also be leaders of changes for any curriculum development in training program, school curriculum and local curriculum and be able to use new techniques concerning student-center and cooperative learning management. They had moral in their profession.

5. The impact of curriculum in overall and each item was appropriate at a high level. The gradates could apply their under ledge and experiences to work. The experiences from conducting a thesis could help their work and profession. The graduates could apply the knowledge gained while studying to their work continuously and also apply concepts and theories in curriculum and supervision to develop students. They had interpersonal skills, ability to plan and manage learning for students, academic leadership, development at communication skills and leader ship of innovation and technology usage. Other opinions which were found at a high level shared that the graduates were proud of the programme, able to work with people efficiently, and able to transfer and expand their knowledge to students.

Keyword: The Evaluation / Master of Education

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักประการหนึ่ง คือการผลิตบัณฑิตโดยเปิดสอนทั้งหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษา ซึ่งระดับบัณฑิตศึกษาจะมุ่งเน้นการพัฒนา นักวิชาการ และนักวิชาชีพที่มีความรู้ความสามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยกระบวนการวิจัย เพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ เชื่อมโยงและบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญกับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และจรรยาบรรณทางวิชาการ และวิชาชีพ เมื่อใช้หลักสูตรไปได้ระยะหนึ่งจะต้องมีการประเมิน ซึ่งการประเมินหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาว่าหลักสูตรที่ใช้เมื่อดำเนินการแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ จากนั้นนำผลที่ได้มาพิจารณาว่ามีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลหรือไม่เกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร โดยใช้ผลการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่จะประเมิน

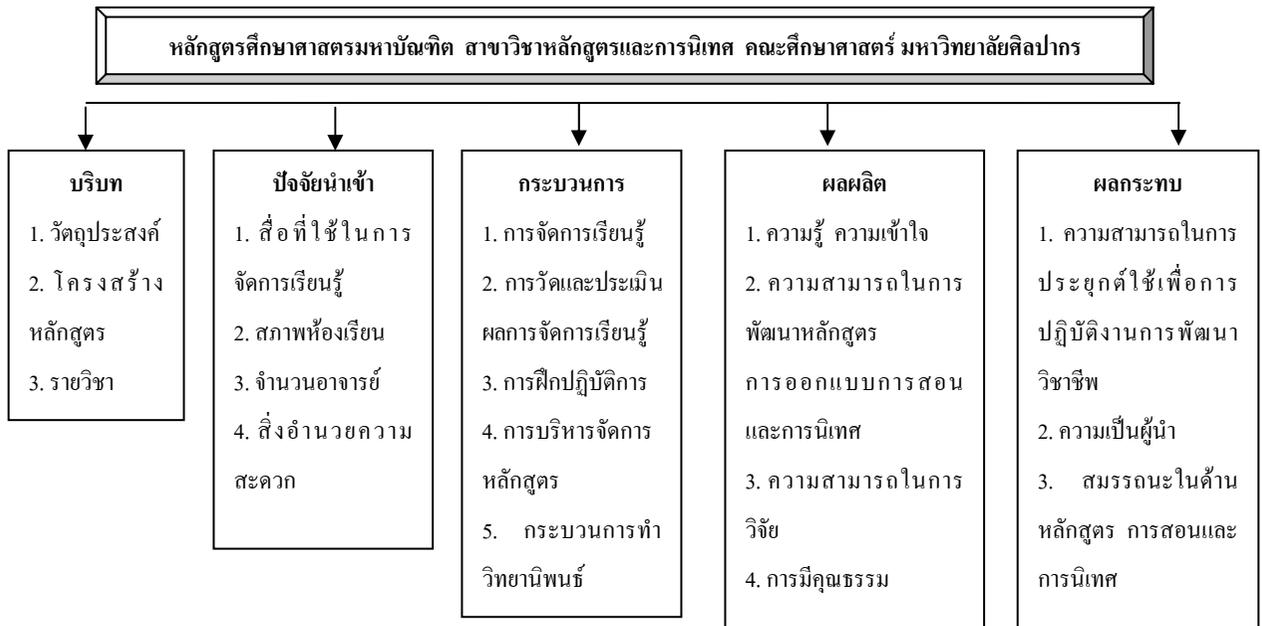
การประเมินหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากผู้ใช้หลักสูตรจะประเมินเพื่อพิจารณาตรวจสอบระบบการบริหารหลักสูตรเพื่อปรับปรุงคุณภาพตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ยังต้องปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ทุกหลักสูตรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย แสดงการปรับปรุงดัชนีด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเป็นระยะอย่างน้อยทุกๆ 5 ปี และมีการประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างน้อยทุกๆ 5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2548: 17) นอกจากนี้ ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ (2553) ได้กำหนดกรอบมาตรฐาน

คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualification Framework for Higher Education, TQF: HED) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาหรือปรับปรุงรายละเอียดของหลักสูตร อันนำไปสู่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

จากการเปิดสอนหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งได้เริ่มเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลากว่า 25 ปี ซึ่งที่ผ่านมายังไม่ได้มีการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นทางการเป็นระบบตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2548 สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ จึงต้องการที่จะประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ทั้งนี้เพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาการศึกษาต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam ที่มีชื่อว่า CIPP Model (2003) เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตร โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้การประเมิน CIPP Model คือ การประเมินบริบท(Context) ปัจจัยนำเข้า(Input) กระบวนการ(Process) ผลผลิต (Product)และ ผลกระทบ (Impact)

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเฉพาะ 5 ข้อ คือ

1. เพื่อประเมินบริบทของหลักสูตร ในด้านวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชา
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ในด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สภาพห้องเรียน จำนวนอาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. เพื่อประเมินกระบวนการของหลักสูตร ในด้านการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

การจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการ การบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์

4. เพื่อประเมินผลผลิตของหลักสูตร ในด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการสอน และการนิเทศ ความสามารถในการวิจัย และการมีคุณธรรม

5. เพื่อประเมินผลกระทบของหลักสูตร ในด้านผลที่เกิดขึ้นกับมหาบัณฑิตภายหลังจากจบการศึกษา เกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้หลักสูตรเพื่อการพัฒนา การพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้นำ สมรรถนะในด้านหลักสูตร การสอน และการนิเทศ

วิธีการศึกษา

ขอบเขตการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) ผู้วิจัยนำรูปแบบการประเมินของ CIPP Model มาเป็นหลักในการประเมิน และเพิ่มการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation : I) ทั้งนี้เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับมหาบัณฑิตภายหลังการจบการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาจำนวน 15 คน นักศึกษาปัจจุบันจำนวน 110 คน มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจำนวน 95 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 15 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 235 คน การประเมิน CIPP Model ประเมินครอบคลุมหลักสูตร ประกอบด้วย 1) บริบท มีการประเมินเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้างของหลักสูตร และรายวิชา 2) ปัจจัยนำเข้ามีการประเมินเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สภาพห้องเรียน จำนวนอาจารย์ และสิ่งอำนวยความสะดวก 3) กระบวนการ มีการประเมินเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการ การบริหารจัดการหลักสูตร และกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ 4) ผลผลิต มีการประเมินเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการสอน และการนิเทศ ความสามารถในการวิจัย และการมีคุณธรรม และ 5) ผลกระทบ มีการประเมินเกี่ยวกับความสามารถในการประยุกต์ใช้เพื่อการทำงาน การพัฒนาวิชาชีพ ความเป็นผู้นำ สมรรถนะในด้านหลักสูตร การสอน และการนิเทศ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการนิเทศ และด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence: IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 ประกอบด้วย 4 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ สำหรับผู้บริหาร และผู้สอน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ สำหรับมหาบัณฑิต มีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของมหาบัณฑิต เท่ากับ 0.85

ชุดที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ สำหรับนักศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของนักศึกษา เท่ากับ 0.81

ชุดที่ 4 ประเด็นสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร และผู้สอน สอบถาม

ความคิดเห็นของนักศึกษาและมหาบัณฑิต
การสนทนากลุ่มกับผู้ใช้บัณฑิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติในการ
วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์สถานภาพและ
ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าความถี่
(f) และร้อยละ (%) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบ
สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตร ศึกษ
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและ
การนิเทศ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเทียบกับเกณฑ์ที่
กำหนดไว้วิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด (Open-
end Questions) ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และ
ผลการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่
และลำดับคำตอบเพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหา
(Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์
ในลักษณะพรรณนาความ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้วิจัย
สรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านบริบทหลักสูตร พบว่ารายวิชา
ต่างๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะว่า หลักสูตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มีการวาง
แผนการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจนและเหมาะสม
มีการบริหารจัดการรายวิชาในหลักสูตรที่ดี
ส่งผลให้การดำเนินงานด้านหลักสูตรมี
ประสิทธิภาพ ประกอบกับหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น
ตอบสนองต่อความต้องการของหน่วยงานและ

บุคลากรทางการศึกษาได้อย่างครบถ้วนและเห็น
ว่าควรมีการปรับปรุงรายวิชาพื้นฐาน รายวิชา
บังคับ และรายวิชาเลือก ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ นวลฉวี ประเสริฐสุข และคณะ
(2551: ข - ง) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมิน
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
จิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า
โดยกลุ่มมหาบัณฑิตประเมินการสอนรายวิชา
ระเบียบวิธีการวิจัยและสถิติเพื่อการวิจัยอยู่ใน
ระดับมากเป็นอันดับแรก โครงสร้างหลักสูตร
รายวิชาต่างๆ ทำให้มีทักษะกระบวนการคิด
ขั้นสูง มีพัฒนาทางเชาวน์อารมณ์ (EQ) ทำให้
ผู้เรียนตระหนักในความสำคัญทางวัฒนธรรม
ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับสากล และสอดคล้อง
กับแนวคิดของ โอลิวา (Oliva, 1988: 6) อเล็ก
ซานเดอร์และเลวิส (Saylor and Lewis, 1981: 8)
โบแชมป์ (Beauchamp, 1975: 6) ทาบา (Taba,
1962: 10) ช่าง บัวศรี (2532: 240) สัจจ อูทรานันท์
(2532: 34) และกาญจนา คุณารักษ์ (2543: 38)
ที่กล่าวในทำนองเดียวกันว่า แผน หรือแผน
การเรียนรู้ (Plan for Learning) โครงการ หรือ
มวลประสบการณ์ ที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนได้เกิด
การเรียนรู้ มีการออกแบบหลากหลาย แต่มี
องค์ประกอบหลักที่ไม่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนา
ผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่จำเป็นต่อการ
ดำรงชีวิต นำความรู้ไปสู่การปฏิบัติในการ
เรียนรู้ด้วยตนเอง และมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง
มีความสุขและต้องตอบสนองสังคมและผู้เรียน
และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาเรียม
นิลพันธุ์ และคณะ (2554: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง
การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขา
วิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่าผลการประเมินด้านบริบทของหลักสูตรในภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพดล โป่งอ้าย (2549) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า หลักสูตรมีความชัดเจนความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน

2. ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก มีแหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ มีทรัพยากรการเรียนรู้ที่เอื้อและสนับสนุนผู้เรียนและตรงกับความต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ มีความสะดวกในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาประกอบการเรียนรู้ในห้องเรียน สภาพห้องเรียนมีสื่อและวัสดุที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบุคลากรภายนอก (วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ) เข้ามาร่วมในระบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และกระบวนการคิด และมีหน่วยงานองค์กรจากภายนอกให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนรู้อาจารย์มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนการวิจัย ดูแลเอาใจใส่ ติดตามในการทำวิทยานิพนธ์ดีมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สาขาวิชามีการจัดสรร

งบประมาณเพื่อจัดหาสื่อวัสดุ ทรัพยากรการเรียนรู้ หนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัย เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าทั้งสิ่งพิมพ์ และสื่อ online มีการปรับปรุงห้องเรียนสะดวกต่อการฝึกปฏิบัติการและการทำงานกลุ่ม เชิญผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และสอบวิทยานิพนธ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2545: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การติดตามผลและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับปานกลาง การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตน การให้คำปรึกษาและการทำวิทยานิพนธ์ และการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ประสานงานบัณฑิตศึกษาเห็นว่า เหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวฉวี ประเสริฐสุข และคณะ (2551: ข - ง) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า อาจารย์ให้เวลาปรึกษาวิทยานิพนธ์โดยภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก นอกจากนี้ควรพัฒนาระบบการยืมคืนวิทยานิพนธ์ และควรมีการขยายเวลาการให้บริการยืมคืนในวันเสาร์และวันอาทิตย์ และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสุทธิลักษณ์ คณานันท์ (2548) ที่ทำวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์ และได้ศึกษาในด้านปัจจัยเบื้องต้น

โดยมีการประเมินความเพียงพอในด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนต่างๆ มีความเพียงพอ จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ อย่างชัดเจนเหมาะสม การจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่า นักศึกษาได้รับการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลือจากอาจารย์ สาขาวิชา มีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการจัดการเรียนรู้ที่ดีเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ในประเด็นที่สำคัญ ได้รับการกระตุ้นให้กล้าซักถามเพื่อพัฒนาความรู้ ในชั้นเรียนอาจารย์และนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์มีการปฏิบัติกรวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศที่เน้นการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาพัฒนาหลักสูตร นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการวัดและการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการประเมินกระบวนการเรียนรู้ มีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจนในการประเมิน มีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ นักศึกษามีส่วนร่วมประเมินพัฒนาการในการเรียนรู้และปรับแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการประเมินจากหน่วยงานสถานศึกษาภายนอก โดยเฉพาะการฝึกปฏิบัติการ และการทำ

วิทยานิพนธ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสาขาวิชาและผู้สอนให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรไปใช้ โดยพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนตามโครงสร้างและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการประชุมสาขาวิชาเพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรไปใช้สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งของหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ โบแชมป์ (Beauchamp, 1975: 164) และ สุมิตร คุณานุกร (2518: 130) ให้ความสำคัญของกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ไว้สอดคล้องกันว่า หมายถึง การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ครูได้มีพัฒนาการเรียนการสอน จันดรา (Chandra, 1977: 10) และ สัจด์ อุทรานันท์ (2532: 260) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ไว้สอดคล้องกันว่าการนำหลักสูตรไปใช้ คือ การทดลองใช้เนื้อหาวิชา วิธีการสอน เทคนิคในการประเมินผล การใช้อุปกรณ์การสอน แบบเรียน และทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซีร์สคี้ อุ่นอารมย์เลิศ และคณะ (2552: ฉ - ฉ) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่ากระบวนการ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของมัทนา วังถนอมศักดิ์ (2553: ก-จ) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่าด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ประกอบด้วย กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการ วัดและประเมินผล และกระบวนการจัดกิจกรรม ของหลักสูตร

4. ด้านผลผลิตโดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากที่สุด คือมีความรู้ความเข้าใจ และเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอน มีคุณธรรมในวิชาชีพ มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษาศาสตร์ และการนิเทศ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาหลักสูตรประเภทต่างๆ ทั้งหลักสูตร ฝึกอบรม หลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรระดับท้องถิ่น และสามารถนำเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และร่วมมือกันเรียนรู้ที่มีคุณธรรมในวิชาชีพ มีความเป็นมืออาชีพที่มีคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็น เพราะสาขาวิชานี้เน้นการผลิตนักปฏิบัติตาม วิชาชีพและจัดการเรียนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน และเน้นการฝึกปฏิบัติในหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถ นำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้จนเกิดประสบการณ์จริง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการนิเทศที่ต้องการผลิตบุคลากร ทางการศึกษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับ หลักสูตรการสอนและการนิเทศ เตรียมบุคลากร

ที่จะเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาและ อาจารย์ผู้สอน ส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพ การนิเทศและการพัฒนาหลักสูตรโดยการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยและพัฒนาคุณธรรมในวิชาชีพ แก่ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง และผลที่ได้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 (2548: 15) ที่หลักสูตรปริญญาโทมุ่งให้มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา และมาตรฐาน วิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล เน้นการพัฒนา นักวิชาการและนักวิชาชีพ ที่มีความรู้ความ สามารถระดับสูงในสาขาวิชาต่างๆ โดยใช้ กระบวนการวิจัยเพื่อให้สามารถบุกเบิกแสวงหา ความรู้ใหม่ได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างสรรค์จร โลกความ ก้าวหน้าทาง วิชาการ เชื่อมโยงบูรณาการศาสตร์ที่ตนเชี่ยวชาญ กับศาสตร์อื่นได้อย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรมและ จรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพและเป็นไป ตามผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของสาขาวิชา หลักสูตรและการนิเทศที่กำหนดว่าผู้เรียนต้อง 1) มีความรู้ความเข้าใจหลักการทฤษฎีในเรื่อง ต่อไปนี้ความหมาย ประเภท องค์ประกอบ เนื้อหา พัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบ ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาสภาพปัญหา แนวโน้ม การศึกษาวิจัยทางด้านหลักสูตร การสอนและการนิเทศ ความหมาย ประเภท องค์ประกอบ เนื้อหา พัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบ ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาสภาพปัญหา แนวโน้ม การศึกษาวิจัยทางการสอน ความหมาย ประเภท องค์ประกอบ เนื้อหา

พัฒนาการ แนวคิด ทฤษฎี รูปแบบ ขั้นตอนการ
สร้างและพัฒนาสภาพปัญหา แนวโน้ม การ
ศึกษาวิจัยทางด้านการนิเทศ 2) มีความรู้ความ
เข้าใจและสามารถสร้างพัฒนาหลักสูตร
ออกแบบรูปแบบการสอน การนิเทศ 3) มี
ความรู้และทักษะในการวิจัยทางด้านหลักสูตร
การสอน การนิเทศ 4) สามารถพัฒนาเทคนิควิธี
รูปแบบ นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร การสอน
การนิเทศ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ
มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2554: บทคัดย่อ)
วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรพบว่า
การประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวมและรายชื่อ
พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณารายข้อพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่า
บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา มีความเป็นผู้นำทาง
วิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตร
ได้ และมีความสามารถในการจัด การเรียน
การสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนนักศึกษา
ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีความ
คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารมหาวิทยาลัย/
ผู้บริหารคณะ คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์
ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่า บัณฑิตที่จบ
การศึกษาด้านหลักสูตรมีคุณลักษณะที่เหมาะสม
และสอดคล้องกับผลการ วิจัยของ ชีรศักดิ์
อุ่นอารมย์เลิศ และคณะ (2552: ฉ - ฉญ) ทำการวิจัย
เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่พบว่าผลผลิต ประกอบ
ไปด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม
มหาบัณฑิตมีความเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะ

ทางด้านความรู้ ทักษะ และ เจตคติในระดับมาก
ถึงมากที่สุด กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่
มหาบัณฑิตทำงานอยู่ พบว่าส่วนใหญ่มีความ
พึงพอใจมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

5. ด้านผลกระทบ พบว่าโดยภาพรวมและ
รายชื่ออยู่ในระดับมาก สามารถนำความรู้และ
ประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน
ประสบการณ์การทำวิทยานิพนธ์ช่วยพัฒนา
ความสามารถในการปฏิบัติงาน และวิชาชีพของ
ตนเอง การนำความรู้ที่ได้ในระหว่างเรียนไป
ปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถ
ในการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตร
และการนิเทศ ไปพัฒนาผู้เรียน มีทักษะความ
สัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มสามารถใน
การวางแผนและการจัดการ มีภาวะความเป็น
ผู้นำทางด้านวิชาการ มีการพัฒนาทักษะ
การสื่อสาร และเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและ
เทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนมีคุณธรรม
และจริยธรรมในวิชาชีพและมีความรับผิดชอบ
ต่อสังคม ส่วนประเด็นอื่นๆพบว่ามีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก และเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้จาก
การศึกษา มีความภาคภูมิใจในสาขาวิชา สามารถ
ทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
สามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้
ผู้อื่นได้ คุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอน
และผู้เรียนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด มีกิจกรรม
วิชาการสัมมนาเชิงปฏิบัติการของสาขาวิชาที่ให้
มหาบัณฑิตและนักศึกษาปัจจุบันทำกิจกรรม
วิชาการทางด้านหลักสูตรและการนิเทศร่วมกัน
ร่วมทำวิจัย เป็นวิทยากรผู้ช่วยกับคณาจารย์
ซึ่ง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร

และการนิเทศที่ต้องการผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีต้องมีความก้าวหน้าในวิชาชีพการนิเทศและการพัฒนาหลักสูตร โดยการศึกษา ค้นคว้าและวิจัย และสามารถพัฒนาคุณธรรมในวิชาชีพแก่ผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องและเป็นไปตามผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของสาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศที่กำหนดว่าผู้เรียนต้องสามารถบูรณาการความรู้ทางด้านหลักสูตรการสอน การนิเทศกับความรู้ในศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหา พัฒนาการและแนวโน้มทางด้านหลักสูตรการสอน การนิเทศในบริบทต่างๆ สามารถติดตามความก้าวหน้าของความรู้ทางด้านหลักสูตรการสอน การนิเทศนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้เหมาะสม สามารถพัฒนาความรู้ทางด้านหลักสูตรการสอน การนิเทศอย่างต่อเนื่องใช้เทคนิควิธีสอน นวัตกรรมที่หลากหลายโดยให้ความรู้ด้านหลักการ/แนวคิด ทฤษฎี และเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ใช้เทคนิควิธีสอน นวัตกรรมที่หลากหลายโดยให้ความรู้ด้านหลักการ/แนวคิด ทฤษฎี และเน้นการฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ตลอดจนการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ และสอดคล้องผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา คือสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนางานวิชาการ กิจกรรม แผนงาน นโยบายโครงการทางด้านหลักสูตร การสอน การนิเทศและมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือเข้าใจธรรมชาติของบุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน และสามารถสื่อสารกับบุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับตัวให้เข้ากับบุคคลกลุ่มต่างๆ ในสังคมได้ สามารถวางแผนทำงาน และแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนทางวิชาชีพได้ มีความรับผิดชอบในการดำเนินงานของตนเอง และรับผิดชอบงานในกลุ่มเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของตนเอง วิชาชีพและศึกษานิเทศก์ และสามารถใช้ศาสตร์และศิลป์ทางด้านหลักสูตรการสอน การนิเทศ ไปแก้ปัญหา ริเริ่ม พัฒนา สร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และมีทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ (2554: บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในภาพรวมว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอน และผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลต่อการดำเนินงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศควรปรับปรุงรายวิชาที่มีความสัมพันธ์ทับซ้อน ได้แก่ พื้นฐานด้านจิตวิทยา สังคม ปรัชญา เป็นวิชาพื้นฐานทางการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตร

และการนิเทศ และวิชาหลักการบริหารทางการศึกษาควรบูรณาการกับวิชาทางด้านหลักสูตรและการนิเทศ หรือพื้นฐานทางการศึกษา

2. ควรมีรายวิชาเลือกให้หลากหลายครอบคลุมแนวคิด กระบวนทัศน์ทางการศึกษา แนวโน้มของหลักสูตรและการนิเทศในทศวรรษหน้า และแต่ละราย วิชาควรเน้นการฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษา หรือจากสภาพการปฏิบัติงานทางด้านหลักสูตรและการนิเทศ และควรเน้นการฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานทางการศึกษาระดับกระทรวงศึกษาธิการหรือให้หน่วยงานที่นักศึกษาปฏิบัติงาน

3. จากผลการวิจัยพบว่ามหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานและทำวิจัยสามารถเป็นผู้นำทางด้านหลักสูตรและการนิเทศได้ ดังนั้นควรมีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นการบูรณาการสอนแบบการวิจัยเป็นฐาน หรือจัดการเรียนการสอนโดยใช้งานวิจัยทางหลักสูตรและการนิเทศเป็นกรณีศึกษา

4. ควรมีการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย สะดวกต่อการใช้งาน เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา มี wireless ที่สามารถเชื่อมต่อให้สามารถค้นคว้าได้ และมีจำนวนเพียงพอต่อการใช้งาน และควรปรับระบบการยืม-คืนวิทยานิพนธ์ให้สะดวกและสอดคล้องกับเวลาเรียนของนักศึกษาโครงการพิเศษ

5. สาขาวิชาควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ประจำสาขาวิชาให้มีจำนวนมากขึ้น เนื่องจาก

นักศึกษามีจำนวนมาก และอาจารย์มีภาระงานเพิ่มขึ้นต้องให้คำปรึกษาทั้งปริญญาโท และปริญญาเอกทำให้การแบ่งเวลาดูแลงานน้อยลงสำหรับนักศึกษาปริญญาโท

6. สาขาวิชาควรนำผลงานวิจัยของมหาบัณฑิตมาเผยแพร่ในการประชุม สัมมนาเชิงปฏิบัติการของคณะวิชา ภาควิชา สาขาวิชาที่จัดทุกปี โดยพิจารณาเลือกหัวข้องานวิจัยที่สอดคล้องกับหัวข้อ (Theme) ของการประชุม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ จำแนกตามโครงการที่รับเรียนระหว่างโครงการปกติกับโครงการพิเศษ (พิเศษรวมกับพิเศษตามความร่วมมือ) เพื่อพิจารณาความแตกต่างคุณภาพของมหาบัณฑิต

2. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรจำแนกตามกลุ่มเป้าหมายระหว่างนักศึกษาระดับปริญญาโทที่กำลังเรียน และมหาบัณฑิตที่จบแล้ว และจำแนกตามสถานภาพของผู้เรียนและศิษย์เก่า

3. ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับงานวิจัยทางหลักสูตรและการนิเทศ เพื่อถอดบทเรียนองค์ความรู้ทางหลักสูตรและการนิเทศที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา कुमारภัย. (2540). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552**. [Online], accessed 20 October 2011. Available from <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ และคณะ. (2551). **รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชำรง บัวศรี. (2532). **ทฤษฎีหลักสูตร: การออกแบบและพัฒนา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นวลฉวี ประเสริฐสุข และคณะ. (2551). **รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์ และคณะ. (2545). **รายงานวิจัยการติดตามผลและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). **การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มีทนา วิงถนอมศักดิ์. (2553). **การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังข์ อุทรานันท์. (2532). **พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิลักษณ์ คณานันท์. (2548). **การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุดรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- Beauchamp, George A. (1968). **The curriculum of elementary school**. Boston: Allyn and acon Lnc.
- Chandra, Arvinda. (1977). **Curriculum development and evaluation in education**. New Delhi: Sterling Publishers Private Ltd.
- Oliva P.F. (1992). **Developing the curriculum**. 3rd ed. New York : Harper Collins.
- Saylor, Galen J., and William A Alexander.(1974). **Planning curriculum for schools**. New York: Holt, Rinehart and Winston Inc.

Stufflebeam, Daniel L. et al. (1971). **Education evaluation and decision Making**. Itasca, Illinois: Peacock Publisher.

_____. (2003). The CIPP model for evaluation. **In the international handbook of educational evaluation**. Chapter 2. Edited by D.L.Stufflebeam and T. Kellaghan. Boston: kluwer Academic Publishers.

Taba, Hida. (1996). **Curriculum development: theory and practice**. New York: Harcourt, Brace and World Inc.

Tyler, R.W. (1949). **Basic principles of curriculum and instruction**. Chicago: University of Chicago Press.